

Centrale Raad van Beroep

30 december 2004

03/2106 + 03/2107 MAW

Voorzitter: mr. G.P.A.M. Garvelink-Jonkers; *leden:* mr. J.Th. Wolleswinkel en mr. K. Zeilemaker

Gokverslaving is geen schulduitsluitingsgrond

Een korporaal werd met ingang van 1 maart 1999 wegens wangedrag uit de dienst ontslagen: hij had zich, in de functie van chef kledingverkoopplaats, schuldig gemaakt aan verduistering van door hem beheerde gelden. Op 10 maart 1999 werd de ontslagen korporaal getroffen door een hersenbloeding. Dit leidde tot arbeidsongeschiktheid. Toen de (inmiddels gewezen) militair tegen het (na bezwaar gehandhaafde) besluit tot ontslag beroep instelde, verklaarde de eerste rechter het beroep ongegrond, welke uitspraak door de Centrale Raad van Beroep werd bevestigd. Met betrekking tot de stelling van appelland dat hij, gelet op de hersenbloeding die hem had getroffen, alsnog in aanmerking gebracht had moeten worden voor ontslag terzake van blijvende ongeschiktheid uit hoofde van een ziekte of een gebrek, overwoog de Raad dat de enkele omstandigheid dat appelland na het hem gegeven ontslag op medische gronden arbeidsongeschikt was geworden niet meebracht dat tot een gewijzigde grondslag voor het ontslag had moeten worden besloten. Ook de stelling van appelland dat de staatssecretaris niet bevoegd was hem wegens wangedrag te ontslaan omdat de gokverslaving waarmee hij kampte, hem niet kon worden verweten, onderschreef de Raad niet. 'Naar vaste jurisprudentie (...) is de aanwezigheid van een gokverslaving op zichzelf geen verontschuldigende factor voor onder invloed van - of in samenhang met - die verslaving gepleegd plichtsverzuim', aldus de Raad.

(Ontslag wegens wangedrag; gokverslaving)

UITSpraak

in het geding tussen A., wonende te B., appelland, en de Staatssecretaris van Defensie, gedaagde.

I. Ontstaan en loop van het geding

Namens appelland is op de daartoe bij beroepschrift aangevoerde gronden hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage van 2 april 2003, nrs. AWB 02/2599 MAWKMA en AWB 02/4508 MAWKMA, waarnaar hierbij wordt verwezen. Namens gedaagde is een verweerschrift ingediend.

Het geding is behandeld ter zitting van 18 november 2004, waar namens appelland is verschenen F.C. van Veen, werkzaam bij de VBM/NOV. Gedaagde heeft zich laten vertegenwoordigen door mr. A.J.A.M. Maas, werkzaam bij het Ministerie van Defensie.

II. Motivering

1. Voor een uitgebreidere weergave van de in dit geding van belang zijnde feiten en omstandigheden wordt verwezen naar de aangevallen uitspraak. De Raad volstaat met het volgende.

1.1. Appelland, ten tijde hier in geding korporaal bij de Koninklijke Marine, was vanaf 25 november 1996 werkzaam bij het Logistiek Bataljon, eerst in de functie van medewerker en laatstelijk in de functie van chef van de kledingverkoopplaats van de [naam kazer-

ne]. In verband met verduistering van door hem beheerde gelden (in totaal voor ruim f 52.000,-) is appelland op 19 januari 1998 geschorst. Op 19 oktober 1998 is hij vanwege deze verduistering strafrechtelijk veroordeeld. Appelland kampte met een gokverslaving.

1.2. Bij besluit van 2 februari 1999 heeft gedaagde aan appelland met ingang van 1 maart 1999 met toepassing van artikel 39, tweede lid, aanhef en onder l van het Algemeen Militair Ambtenarenreglement (AMAR) ontslag verleend wegens voornoemde verduistering. Op 10 maart 1999 is appelland getroffen door een hersenbloeding, als gevolg waarvan hij momenteel nog steeds arbeidsongeschikt is. Het besluit van 2 februari 1999 is na gemaakt bezwaar gehandhaafd bij het bestreden besluit van 18 juni 2002.

1.3. De rechtbank heeft het daartegen ingestelde beroep bij de aangevallen uitspraak ongegrond verklaard.

2. De Raad stelt voorop dat ingevolge artikel 39, tweede lid, aanhef en onder l, van het AMAR, aan de militair ontslag kan worden verleend wegens wangedrag in de dienst, dan wel buiten de dienst voor zover dit gedrag schadelijk is of kan zijn voor zijn dienstvervulling of niet in overeenstemming is met het aanzien van zijn ambt.

3. Gedaagde heeft aan het bestreden besluit ten grondslag gelegd dat appelland zich herhaaldelijk schuldig heeft gemaakt aan wangedrag in de dienst. Hierbij heeft gedaagde zich mede gebaseerd op de omstandigheid dat appelland ook in 1994 gelden heeft verduisterd, hetgeen toentertijd eveneens is uitgemond in een strafrechtelijke veroordeling.

4.1. Appelland heeft niet bestreden dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan het verweten wangedrag, maar is van opvatting dat hij gelet op de hersenbloeding die hem op 10 maart 1999 heeft getroffen, bij het bestreden besluit alsnog in aanmerking had moeten worden gebracht voor een (eervol) ontslag ter zake van blijvende ongeschiktheid voor het vervullen van de dienst uit hoofde van een ziekte of een gebrek.

4.2. De Raad kan deze stelling niet volgen en wijst erop dat gedaagde in de gezondheidstoestand van appelland aanleiding heeft gezien voor raadpleging van de commissie tot het houden van een Militair Geneeskundig Onderzoek. Deze commissie heeft kennis genomen van het schrijven van de door appelland geraadpleegde bedrijfsarts R.W. Hoogland en psychiater J.P.M. de Wit van 22 juli 1999 en is tot de conclusie gekomen dat appelland op de ontslagdatum niet blijvend ongeschikt was voor de dienst, maar wel binnen een maand na het ontslag blijvend ongeschikt voor de dienst is geworden. Gedaagde heeft dat oordeel overgenomen, en daarbij in aansluiting bij de visie van de geneeskundige autoriteit overwogen dat er op de ontslagdatum nog behandelmogelijkheden waren voor appellands gokverslaving. Appelland heeft niet aannemelijk weten te maken dat dit oordeel onjuist was. De omstandigheid dat appelland na het hem gegeven ontslag op medische gronden arbeidsongeschikt is geworden brengt niet mee dat gedaagde tot een gewijzigde grondslag voor het ontslag had moeten besluiten.

5.1. Appelland heeft voorts aangevoerd dat gedaagde niet bevoegd was om tot het verleende ontslag over te gaan omdat het wangedrag gelet op zijn gokverslaving niet aan hem kon worden toegerekend.

5.2. De Raad overweegt daartoe dat naar vaste jurisprudentie - zie de uitspraak van de Raad van 14 maart 1996, TAR 1996, 92 - de aanwezigheid van een gokverslaving op zichzelf geen verontschuldigende factor is voor onder invloed van (of in samenhang met) die verslaving gepleegd plichtsverzuim. Deze benadering acht de Raad ook van toepassing in het onderhavige geval. Van een verontschuldigende factor zou slechts sprake kunnen zijn, als die verslaving zou moeten worden toegeschreven aan een psychisch defect waardoor appelland niet in staat moet worden geacht zijn wil ten aanzien van het gokken in vrijheid te bepalen, zodat hij voor de gevolgen daarvan niet zonder meer te allen tijde verant-

woordelijk kan worden gehouden.

5.3. De aanwezigheid van zo'n (uitzonderlijke) situatie is hier niet aannemelijk geworden. De gedingstukken, waaronder de in 4.2. vermelde brief van 22 juli 1999, bieden hiervoor naar het oordeel van de Raad onvoldoende steun. De door appelland geraadpleegde artsen waren van mening dat het verduisteren een indirect gevolg was van de gokverslaving van appelland en dat die verslaving behandelbaar was. Het lag derhalve op de weg van appelland om zich onder behandeling te stellen hetgeen hij niet heeft gedaan. Medische gegevens die de stelling onderschrijven dat appelland met betrekking tot de verduisteringen niet in staat was zijn wil in vrijheid te bepalen zodat zou moeten worden geoordeeld dat het wangedrag hem niet kon worden toegerekend, zijn niet overgelegd. Gedaagde was derhalve bevoegd om tot het onderhavige ontslag over te gaan.

6.1. Tot slot heeft appelland naar voren gebracht dat gedaagde geen gebruik had mogen maken van zijn ontslagbevoegdheid. Hij heeft in dit verband aangevoerd dat gedaagde na een reeds gebleken gokverslaving en de verduistering in 1994 de kat op het spek heeft gebonden door hem (opnieuw) in functies te plaatsen waarbij hij gelden moest beheren, althans begeleiding en verscherpt toezicht had moeten bieden om herhaling te voorkomen.

6.2. Gedaagde heeft appelland na zijn veroordeling in 1994 een herkansing geboden, hetgeen op zichzelf niet als onzorgvuldig kan worden beschouwd. Dat op de nieuwe werkplek sprake was van kasbeheer en dat begeleiding en verscherpt toezicht ontbraken kan de Raad evenmin onzorgvuldig achten nu appelland had nagelaten gedaagde ervan op de hoogte te stellen dat hij nog steeds met gokproblemen kampte. De Raad is voorts met gedaagde van oordeel dat deze werkomstandigheden de eigen verantwoordelijkheid van gedaagde niet wegnemen. Gelet hierop is de Raad, mede gezien de ernst van het wangedrag niet gebleken van omstandigheden op grond waarvan moet worden geoordeeld dat gedaagde niet in redelijkheid van zijn ontslagbevoegdheid gebruik heeft kunnen maken.

7. Gelet op het vorenoverwogene komt de Raad tot de slotsom dat de aangevallen uitspraak en het bestreden besluit in stand moeten blijven.

8. De Raad acht geen termen aanwezig toepassing te geven aan artikel 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht inzake vergoeding van de proceskosten.

III. Beslissing

DE CENTRALE RAAD VAN BEROEP,
RECHT DOENDE:
Bevestigt de aangevallen uitspraak.

NASCHRIFT

1. Met betrekking tot het beroep dat appelland deed op diens gokverslaving overwoog de Raad dat naar vaste jurisprudentie de aanwezigheid van een gokverslaving op zichzelf geen verontschuldigende factor is voor onder invloed van (of in samenhang met) de verslaving gepleegd plichtsverzuim. De Raad voegde aan deze overweging toe: 'Van een verontschuldigende factor zou slechts sprake kunnen zijn, als die verslaving zou moeten worden toegeschreven aan een psychisch defect waardoor appelland niet in staat moet worden geacht zijn wil ten aanzien van het gokken in vrijheid te bepalen, zodat hij voor de gevolgen daarvan niet zonder meer te allen tijde verantwoordelijk kan worden gehouden.' De aanwezigheid van zo'n uitzonderlijke situatie was echter niet aannemelijk geworden.

Ook in de zaak die leidde tot de door de Raad aangehaalde uitspraak van 14 maart 1996, TAR 1996, nr. 92, deed zich een zodanige uitzonderlijke situatie niet voor.

2. Vaak zal een militair (zoals ook in de onderhavige zaak), ten aanzien van wie het

voornemen bestaat hem wegens wangedrag te ontslaan, zich hebben schuldig gemaakt aan een strafbaar feit. Indien dit het geval is en tegen de militair wordt vervolgens een strafvervolgung ingesteld, is het in de regel niet nodig met het nemen van een beslissing omtrent het ontslag te wachten totdat in de strafzaak een uitspraak is gedaan. In de regel is wachten zelfs onjuist. Zie hieromtrent bijvoorbeeld CRvB 14 maart 1989, TAR 1989, nr. 102: 'De Raad wil niet uitsluiten dat bijzondere redenen in een voorkomend geval aanleiding kunnen geven het verloop van een strafrechtelijke procedure en het vonnis, waarin die procedure resulteert, af te wachten. Als algemene beleidslijn acht de Raad een dergelijke gang van zaken echter, met name ook gelet op de gescheiden verantwoordelijkheden van de strafrechter enerzijds en van het tot hanteren van tuchtrechtelijke maatregelen bevoegde gezag anderzijds, onaanvaardbaar.'

3. Soms echter, in bijzondere gevallen, kan het juist zijn met het nemen van een beslissing omtrent ontslag wel te wachten. Of is wachten, gelet op de aanwezige omstandigheden, aanvaardbaar. Zie hieromtrent bijvoorbeeld CRvB 15 juni 1995, MRT 1996, p. 122, m.nt. G.L.C.: 'Anders dan appellant ziet de Raad niet dat evenbedoelde bevoegdheid appellant te ontslaan teloor zou zijn gegaan, omdat tussen de constatering van de gepleegde diefstallen en de datum waarop het ontslagbesluit is genomen, geruime tijd was gelegen. Blijkens hetgeen van de zijde van gedaagde dienaangaande is medegedeeld heeft ten deze een rol gespeeld de tijd die is gemoeid geweest met een ingesteld onderzoek naar de (mogelijke) betrokkenheid van anderen bij de diefstallen en de bepaling van ieders aandeel daarin. Dat - hoewel op grond van (slechts) de door appellant erkende gedragingen tot ontslag had kunnen worden beslist - met besluitvorming over ontslag is gewacht totdat de (...) resultaten van dat onderzoek bekend waren, acht de Raad in de gegeven omstandigheden niet onaanvaardbaar.'

4. Indien met het nemen van een besluit wordt gewacht totdat de strafrechter een uitspraak heeft gedaan (zoals in de onderhavige zaak), is het bestuur, in geval van vrijspraak, niet aan het oordeel van de rechter gebonden. Vrijspraak houdt immers in de regel slechts in dat niet wettig en overtuigend is bewezen dat de verdachte het hem ten laste gelegde feit heeft begaan. Zie hieromtrent bijvoorbeeld CRvB 14 oktober 1999, TAR 1999, nr.155: 'Naar constante jurisprudentie gelden (in het ambtenarenrecht) niet de in het strafrecht van toepassing zijnde zeer strikte bewijsregels; wel geldt dat op basis van deugdelijk vastgestelde gegevens de overtuiging is verkregen dat de betreffende ambtenaar zich aan de hem verweten heeft schuldig gemaakt.'

In geval van schuldigverklaring is het bestuur wel aan het oordeel van de rechter gebonden. Artikel 8 MAW 1931 bepaalt: 'Een uitspraak van den strafrechter, in kracht van gewijsde gegaan, of ingevolge de Wet militair tuchtrecht in beroep gewezen, waarbij de militaire ambtenaar aan enig feit is schuldig verklaard, geldt in een militaire ambtenarenzaak als bewijs van dat feit.'

G.L.C.